

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกัน

ความรู้เรื่องยาเสพติด

๑. ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังจะทำให้เกิดการเสพติดได้ หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวัน หรือวันละหลาย ๆ ครั้ง

ลักษณะสำคัญของสารเสพติด จะทำให้เกิดอาการ และอาการแสดงต่อผู้เสพติดนี้

๑. เกิดอาการคือยา หรือต้านยา และเมื่อติดแล้ว ต้องการใช้สารนั้นในปริมาณมากขึ้น
๒. เกิดอาการขาดยา ถอนยา หรืออยากยา เมื่อใช้สารนั้นเท่าเดิม ลดลง หรือหยุดใช้
๓. มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา
๔. สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เกิดโทษต่อตนเอง ครอบครัว ผู้อื่น ตลอดจนสังคม

และประเทศชาติ

๒. ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติด แบ่งได้หลายรูปแบบ ตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑. แบ่งตามแหล่งที่เกิด ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น กระท่อม กัญชา เป็นต้น

๑.๒ ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

๒. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

๒.๑ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๑ ได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือยาบ้า ยาอีหรือยาเลิฟ

๒.๒ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคน หรือโคคาอีน โคเคอีน และเมทาโดน

๒.๓ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดประเภทนี้เป็นยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดประเภทที่ ๒ ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นหรือเพื่อเสพติด จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่

ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีดระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟีน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

๒.๔ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๔ คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ น้ำยาอะเซติกแอนไฮไดรด์ และ อะเซติกคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟีนเป็นเฮโรอีน สารคลอซูไดโอเฟทริน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก ๑๒ ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาฮีและยาบ้าได้

๒.๕ ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในยาเสพติดประเภทที่ ๑ ถึง ๔ ได้แก่ ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น

๓. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๓.๑ ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน สารระเหย และยาแก้ลมประสาท

๓.๒ ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม และ โคคาอิน

๓.๓ ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็มพี และ เห็ดขี้ควาย

๓.๔ ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน กล่าวคือ อาจกดกระตุ้น หรือ หลอนประสาทได้พร้อม ๆ กัน ตัวอย่างเช่น กัญชา

๔. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๕ ประเภท คือ

๔.๑ ประเภทฝิ่น หรือ มอร์ฟีน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เพทิดีน

๔.๒ ประเภทยาพิษเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน ได้แก่ เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล พาราลดีไฮด์ เมโพรบามัท ไดอาซีแพม เป็นต้น

๔.๓ ประเภทแอลกอฮอล์ ได้แก่ เหล้า เบียร์ วิสกี้

๔.๔ ประเภทแอมเฟตามีน ได้แก่ แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน

๔.๕ ประเภทโคเคน ได้แก่ โคเคน ใบโคคา

๔.๖ ประเภทกัญชา ได้แก่ ใบกัญชา ยางกัญชา

๔.๗ ประเภทใบกระท่อม

๔.๘ ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็นที เมสตาลีน เมล็ดมอNINGกลอรี่ ต้นลำโพง เห็ดเมฆบางชนิด

๔.๕ ประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจาก ๘ ประเภทข้างต้น ได้แก่ สารระเหยต่าง ๆ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด และบุหรี่

๓. วิธีการเสพยาเสพติด

กระทำได้หลายวิธี ดังนี้คือ

- ๓.๑ สอดใต้หนังตา
- ๓.๒ สูบ
- ๓.๓ คม
- ๓.๔ รับประทานเข้าไป
- ๓.๕ อมไว้ใต้ลิ้น
- ๓.๖ ฉีดเข้าเหงือก
- ๓.๗ ฉีดเข้าเส้นเลือด
- ๓.๘ ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
- ๓.๙ เหน็บทางทวารหนัก

๔. ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ได้แก่

- ๔.๑ ยาบ้า
- ๔.๒ ยาอี ยาเลิฟ หรือ เอ็กซ์ตาซี
- ๔.๓ ยาเค
- ๔.๔ โคเคน
- ๔.๕ เฮโรอีน
- ๔.๖ กัญชา
- ๔.๗ สารระเหย
- ๔.๘ แอลเอสดี
- ๔.๙ ฟีน
- ๔.๑๐ มอร์ฟีน
- ๔.๑๑ กระท่อม
- ๔.๑๒ เห็ดขี้ควาย

๕. สาเหตุของการติดยาเสพติด

มีหลายประการ ดังนี้คือ

๕.๑ ออยากลอง ออยากรู้ ออยากเห็น ออยากสัมผัส ซึ่งเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยคิดว่า "ไม่ติด" แต่เมื่อลองเสพเข้าไปแล้วมักจะติด

๕.๒ ถูกเพื่อนชักชวน ส่วนใหญ่พบในกลุ่มเยาวชน ทำตามเพื่อน เพราะต้องการ การยอมรับจากเพื่อนฝูง หรือถูกชักจูงว่าใช้แล้วทำให้สมองปลอดโปร่ง หรือใช้แล้วทำให้ขยันจึงเหมาะแก่การเรียน และการทำงาน

๕.๓ ถูกหลอกลวง โดยอาศัยรูปแบบสีสรรสวยงาม ทำให้ผู้รับไม่อาจทราบได้ว่า สิ่งที่ได้รับเป็นยาเสพติด

๕.๔ ใช้เพื่อลดความเจ็บปวดทางกาย อันเนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บ จนเกิดการติดยา เพราะใช้เป็นประจำ

๕.๕ เกิดจากความคนอง และขาดสติยังคิด ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นยาเสพติด แต่อยากแสดง ความเก่งกล้า อวดเพื่อน จึงชวนกันเสพจนติด

๕.๖ ภาวะสิ่งแวดล้อมรอบตัว เอื้ออำนวยที่จะส่งเสริม และผลักดันให้หันเข้าหา ยาเสพติด เช่น ครอบครัวแตกแยก สมาชิกในครอบครัวขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ภาวะ เศรษฐกิจบีบบังคับให้ทำเพื่อความอยู่รอด อยากรวยเร็ว หรือพักอาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการเสพและ ค้ายาเสพติด

๖. โทษ/พิษภัย ของยาเสพติด

การใช้ยาเสพติด มีโทษและพิษภัยรอบตัว นอกจากจะส่งผลกระทบต่อในทางไม่ดีโดยตรงต่อ ตัวผู้เสพแล้ว ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ยังส่งผลกระทบต่อทางอ้อมไปยังครอบครัวผู้เสพ ตลอดจน เศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

๗. วิธีสังเกตอาการผู้ติดยาเสพติด

จะสังเกตว่าผู้ใดใช้หรือเสพยาเสพติด ให้สังเกตจากอาการและการเปลี่ยนแปลงทั้งทาง ร่างกาย และจิตใจดังต่อไปนี้

๗.๑ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จะสังเกตได้จาก

๗.๑.๑ สุขภาพร่างกายทรุดโทรม ชูบผอม ไม่มีแรง อ่อนเพลีย

๗.๑.๒ ริมฝีปากเขียวคล้ำ แห้ง และแตก

๗.๑.๓ ร่างกายสกปรก เหงื่อออกมาก กลิ่นตัวแรงเพราะไม่ชอบอาบน้ำ

๗.๑.๔ ผิวหนังหยาบกร้าน เป็นแผลพุพอง อาจมีหนองหรือน้ำเหลือง คล้ายโรค

ผิวหนัง

๗.๑.๕ มีรอยกรีดด้วยของมีคม เป็นรอยแผลเป็นปรากฏที่บริเวณแขน และ/หรือ ท้องแขน

๗.๑.๖ ชอบใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว และสวมแว่นตาดำเพื่อปิดบังม่านตาที่ ขยาย

๗.๒ การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ความประพฤตินี้และบุคลิกภาพ สังเกตได้จาก

๗.๒.๑ เป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิดง่าย เอาแต่ใจตนเอง ขาดเหตุผล

- ๗.๒.๒ ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- ๗.๒.๓ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
- ๗.๒.๔ พุดจากร้าวร้าว แม้แต่บิดามารดา ครู อาจารย์ ของตนเอง
- ๗.๒.๕ ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว ไม่เข้าหาผู้อื่น ทำตัวลึกลับ
- ๗.๒.๖ ชอบเข้าห้องนํ้านาน ๆ
- ๗.๒.๘ ใช้เงินเปลืองผิดปกติ ทรัพย์สินในบ้านสูญหายบ่อย
- ๗.๒.๕ พบอุปสรรคเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น หลอดฉีดยา เข็มฉีดยา กระดาดตะกั่ว
- ๗.๒.๖ มั่วสุมกับคนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด
- ๗.๒.๗ ไม่สนใจความเป็นอยู่ของตนเอง แต่งกายสกปรก ไม่เรียบร้อย ไม่ค่อย

อาบนํ้า

- ๗.๒.๘ ชอบออกนอกบ้านเสมอ ๆ และกลับบ้านผิดเวลา
- ๗.๒.๕ ไม่ชอบทำงาน เกียจคร้าน ชอบนอนตื่นสาย
- ๗.๒.๑๐ มีอาการวิตกกังวล เศร้าซึม สีหน้าหมองคล้ำ
- ๗.๓ การสังเกตอาการขาดยา ดังต่อไปนี้
- ๗.๓.๑ นํ้ามูก นํ้าตาไหล หาวบ่อย
- ๗.๓.๒ กระสับกระส่าย กระวนกระวาย หายใจถี่ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน เบื่อ

อาหาร นํ้าหนักลด อาจมีภาวะเป็นเลือด

- ๗.๓.๓ ขนลุก เหงื่อออกมากผิดปกติ
- ๗.๓.๔ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดเสียวในกระดูก
- ๗.๓.๕ ม่านตาขยายโตขึ้น ตาพร่าไม่สู้แดด
- ๗.๓.๖ มีอาการสั่น ชัก เกร็ง ไข้ขึ้นสูง ความดันโลหิตสูง
- ๗.๓.๗ เป็นตะคริว
- ๗.๓.๘ นอนไม่หลับ
- ๗.๓.๙ เพื่อ คลุ้มคลั่ง อาละวาด ควบคุมตนเองไม่ได้

๘. การตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดในร่างกาย

การตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน

- ๘.๑ การตรวจขั้นต้น : ราคาถูก ได้ผลเร็ว มีชุดตรวจสำเร็จรูป ความแม่นยำในการตรวจปานกลาง สดวกในการนำไปตรวจนอกสถานที่
- ๘.๒ การตรวจขั้นยืนยัน : เป็นการตรวจที่ให้ผลแม่นยำ แต่ใช้เวลาตรวจนาน ค่าใช้จ่ายสูง

๕. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้เลิกจากการเสพ และสามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แบ่งออกเป็น ๓ ระบบคือ

๕.๑ ระบบสมัครใจ หมายถึง ผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน

๕.๒ ระบบต้องโทษ หมายถึง ผู้ติดยาเสพติดที่กระทำความผิดและถูกคุมขัง จะได้รับการบำบัดรักษา ในสถานพยาบาลที่กำหนดได้ตามกฎหมาย เช่น ทัดพลสถานบำบัดพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมหรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง กระทรวงยุติธรรม

๕.๓ ระบบบังคับบำบัด หมายถึง ผู้ที่ทางราชการตรวจพบว่ามีสารเสพติดในร่างกาย จะต้องถูกบังคับบำบัดตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ ในสถานพยาบาลที่จัดขึ้นตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว เป็นระยะเวลา ๖ เดือน และขยายได้จนถึงไม่เกิน ๓ ปี ระบบนี้ยังไม่เปิดใช้ในขณะนี้ การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มี ๔ ขั้นตอน คือ

๕.๑ ขั้นเตรียมการก่อนบำบัดรักษา (Pre - admission) เพื่อศึกษาประวัติภูมิหลังของผู้ติดยาเสพติดจากผู้ขอรับการรักษา และครอบครัว

๕.๒ ขั้นถอนพิษยา (Detoxification) เป็นการบำบัดรักษาอาการทางกายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด โดยผู้ขอรับการรักษา สามารถเลือกใช้บริการแบบผู้ป่วยนอก หรือผู้ป่วยใน ก็ได้ตามสะดวก

๕.๓ ขั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation) เป็นการบำบัดรักษาเพื่อปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ พฤติกรรม เพื่อให้รู้จักตนเอง และมีความเข้มแข็งในจิตใจ เพื่อให้ผู้รับการบำบัดมีความเชื่อมั่นในการกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยไม่หวนกลับไปเสพยาอีก

๕.๔ ขั้นติดตามดูแล (After - case) เป็นการติดตามดูแลผู้เลิกยาเสพติดที่ได้ผ่านการบำบัดครบทั้ง ๓ ขั้นตอนข้างต้นแล้ว เพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาและให้กำลังใจผู้เลิกยาเสพติด ให้ดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขในสังคมได้ยิ่งขึ้นสถานที่ให้คำปรึกษาด้านป้องกัน และแนะนำการบำบัดรักษาขั้นต้น

1. สำนักงานศึกษาป้องกันการติดยา(กระทรวงสาธารณสุข) 286 ถนนพระราม6 พญาไท กรุงเทพฯ โทร. 2824180-5
2. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยศูนย์อาสาสมัครยาเสพติด ตึกมหิดล กรุงเทพฯ โทร. 2455522
3. ศูนย์สุขวิทยาจิต พญาไท กรุงเทพฯ โทร.2815241

4. สมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ โทร.2452733
5. สำนักงานคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรุงเทพฯ โทร.2459340-9
สถานบำบัด
 1. โรงพยาบาลตำรวจ แผนกจิตเวช กรุงเทพฯ โทร.2528111-7
 2. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า แผนกจิตเวช กรุงเทพฯ โทร.2461946
 3. โรงพยาบาลรัฐบุรุษ อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี โทร.5310080-8
 4. โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรุงเทพฯ โทร.4681116-20
 5. โรงพยาบาลทหารเรือกรุงเทพฯ โทร. 4112191
 6. ศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพฯ ลุมพินี ซอยปลุกจิตต์ ถ.วิฑู โทร.2512970
 7. ศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพฯ สีพระยา โทร.2364055
 8. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก จ.สระบุรี
 9. สำนักสงฆ์ถ้ำเขาทะลุ จ.ราชบุรี

การป้องกันการติดยาเสพติด

1. ป้องกันตนเอง ไม่ใช้ยาโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์ และจงอย่าทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด โดยเด็ดขาด เพราะติดย่าง่ายหายยาก
2. ป้องกันครอบครัว ควรสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัวหรือที่อยู่ร่วมกัน อย่าให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ต้องคอยอบรมสั่งสอนให้รู้ถึงโทษและภัยของยา-เสพติด หากมีผู้เสพยาเสพติดในครอบครัวจงจัดการให้เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลให้หายเด็ดขาด การรักษาแต่แรกเริ่มติดยาเสพติดมีโอกาสหายได้เร็วกว่าที่ปล่อยไว้นานๆ
3. ป้องกันเพื่อนบ้าน โดยช่วยชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด โดยมีให้เพื่อนบ้านรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องถูกหลอกลวง และหากพบว่าเพื่อนบ้านติดยาเสพติด จงช่วยแนะนำให้ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล
4. ป้องกัน โดยให้ความร่วมมือกับทางราชการ เมื่อทราบว่าบ้านใดตำบลใด มียาเสพติดแพร่ระบาด ขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกแห่งทุกท้องที่ทราบ หรือที่ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ (สปส.ตร.) โทร. 2527962 , 2525932 และที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) สำนักนายกรัฐมนตรื โทร. 2459350-9

ลักษณะผู้ใช้ยาเสพติด

- ตาโรยขาดความกระปรี้กระเปร่า น้ำมูกไหล น้ำตาไหล ริมฝีปากเขียวคล้ำแห้ง แตก (เสพติดโดยการสูบ)
- เหงื่อออกมาก กลิ่นตัวแรง พูดยาไม่สัมพันธ์กับความจริง
- บริเวณแขนตามแนวเส้นโลหิต มีร่องรอยการเสพยาโดยการฉีดให้เห็น
- ที่ท้องแขนมีรอยแผลเป็น โดยกรีดด้วยของมีคมตามขวาง (ติดเหล้าแห้ง ยา กลุ่มประสาทยาระงับประสาท)
- ใส่แว่นตากรองแสงเข้มเป็นประจำเพราะมันตาขยายและเพื่อปิดนัยน์ตาสีแดงกำ
- มักสวมเสื้อแขนยาวปกปิดรอยฉีดยา โปรดหลีกเลี่ยงพื้นที่จากบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าว ชีวิตจะสุขสันต์ตลอดกาล

อันตรายจากการใช้สารระเหย

ในปัจจุบันผู้ติดยาเสพติดได้หันไปหาตัวอื่นที่ราคาถูกกว่าหาได้ง่ายกว่ามาทดแทนผงขาว นั่นคือ "สารระเหย" ชนิดต่างๆ เช่น ทินเนอร์ผสมสี น้ำมันเบนซิน น้ำมันไฟแช็ก น้ำมันก๊าด น้ำมันแกล็กเกอร์ กาวชนิดต่างๆ น้ำมันชักเงา ยาทาเล็บ ตลอดจนสเปรย์ชนิดต่างๆ โดยหารู้ไม่ว่าเป็นการหนีเสือปะจรเข้เพราะสารเสพติดแบบใหม่นี้มีพิษร้ายแรงกว่าเฮโรอีนมากมายหลายสิบเท่า เพราะในขณะที่เฮโรอีนทำให้สุขภาพทั่วไปทรุดโทรมก็จริงแต่ก็ไม่ได้ถึงความพิการถาวรไว้ให้แก่อวัยวะใดๆ ในร่างกาย และหากเลิกเสพ พักฟื้นไม่นานสุขภาพก็จะแข็งแรงกลับสู่สภาพปกติได้ แต่พวก "สารระเหย" นี้ หากเสพติดจนติดและเป็นเวลานานจะทำให้ร่างกายเกิดพยาธิสภาพที่ถาวร เป็นความพิการที่ไม่สามารถแก้ไขให้กลับคืนสู่ปกติได้อีก (รายละเอียดในตาราง) เช่น มะเร็งในเลือด สมองพิการ ดับพิการ และที่ร้ายกว่านี้ คือพิการทางกรรมพันธุ์ด้วย คือ ไปทำให้โครโมโซม ซึ่งเป็นตัวถ่ายทอดกรรมพันธุ์ไปสู่ลูกหลาน และกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของประเทศชาติอย่างยิ่ง พวกนักโทษที่ถูกศาลตัดสินจำคุกในความผิดต่างๆ และเป็นผู้ติดยาเฮโรอีน เมื่ออยู่ในคุกผงขาวก็ยังหายากและราคายังแพงขึ้น เป็นที่ทราบกันว่า นักโทษพวกนี้จะแย่งกันไปทำงานแผนกช่างไม้ ช่างทาสี ช่างเครื่องยนต์ เพราะจะได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดและใช้พวกน้ำมันระเหยพวกนี้ นอกจากนี้ยังมีพวกเด็กนักเรียนมัธยมต้นและปลาย โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และในจังหวัดภาคเหนือ มีแนวโน้มว่ามีการเสพยาตัวใหม่นี้กันอย่างแพร่หลาย อายุเฉลี่ยระหว่าง 8-10 ปี มักจะเสพติดเป็นกลุ่ม ในวัด ในห้องที่ลับตาคน โดยใช้ล้าตี ผ้าเช็ดหน้าหรือเสื่อยัดซุบทินเนอร์จุ่มแล้วสูดดมเข้าปอด หมุนเวียนส่งต่อไปจนเมามาเป็นสิ่งที่น่าเวทนายอย่างยิ่ง ผู้ใหญ่ที่เห็นหรือทราบมาก็ไม่ค่อยใส่ใจ เพราะคิดว่าคงไม่มีอันตรายร้ายแรงอะไร หารู้ไม่ว่ามันร้ายเสียยิ่งกว่าผงขาวหลายสิบเท่า บางคนอาจฉีดสเปรย์เข้าสู่เสื้อผ้าหรือตุ๊ลับ แล้วขยี้หน้าเข้าสูดดม และเห็นว่ายาเสพติดพวก "น้ำมันระเหย" นี้ มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ของใช้แทบทุกครัวเรือน หรือหาซื้อได้ทุกหนทุกแห่งด้วยราคาถูก

พวก "สารระเหย" นี้ เมื่อสูดดมเข้าไปในกระเพาะอาหารก็จะถูกดูดซึมเข้าไปในหลอดเลือดไหลเวียนไปสู่อวัยวะต่างๆ และส่วนต่างๆ ของร่างกายและไปออกฤทธิ์โดยตรงด้วยการไปกดสมองส่วนกลาง

ดังนั้น พอสูดดมไม่กีนาทีก็จะมีอาการเมา ลักษณะของคนเมา "สารระเหย" นั้น คล้ายคนเมาเหล้า คือ เวียนศีรษะตาพร่า เวลาทำอะไรจะเพ่งจ้องเหมือน "ตาขวาง" ลื่นไถ่สั่น เดินโซเซ ง่วงซึม จิตใจกรึกรึ้น เหนื่อยหิว คีตกะนอง (ซึ่งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ออกอาจ เช่น ประกอบอาชญากรรมได้) สติปัญญาทึบ มีหูแว่ว ภาพหลอน ประสาทหลอน ความคิดแบบหลงผิด และหากสูดดมต่อไปจะค่อยๆ หมดสติจนถึงขั้นโคม่าและตายได้

สาเหตุตายนั้นส่วนมากเนื่องจากสูดดมยาจนเกินขนาด ยานี้ไปกดสมองส่วนกลาง โดยเฉพาะไปกดที่ศูนย์ควบคุมการหายใจ ทำให้หยุดหายใจ นอกจากนี้ ยานี้ไปออกฤทธิ์ต่อหัวใจ ทำให้หัวใจเต้นเร็วและไม่เป็นจังหวะ พิษของ "สารระเหย" ต่อร่างกาย

หากเสพเป็นเวลานานๆ จะเกิดพิษร้ายต่อร่างกายได้ 2 แบบ

1. พิษระยะเฉียบพลัน
2. พิษระยะเรื้อรัง

บทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

- ผู้จำหน่ายหรือมีเฮโรอีนไว้ในครอบครอง น้ำหนักไม่เกิน 100 กรัม จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 50,000-500,000 บาท
- เกิน 100 กรัม ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต
- มีเฮโรอีนไว้ในครอบครอง โทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000-100,000 บาท
- ผู้เสพเฮโรอีนมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 5,000-100,000 บาท
- มีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โทษจำคุกตั้งแต่ 2-15 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000-150,000 บาท
- ผู้ใดเสพกัญชา จำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- มีกัญชาไว้ในครอบครอง โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 50,000 บาท
- ผลิต (ปลูก) กัญชา จำคุกอย่างต่ำ 2 ปี และปรับอย่างต่ำ 20,000-150,000บาท

สารระเหย สารเสพติด ผิดกฎหมาย

ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 กำหนดมาตรการควบคุมไม่ให้นำสารระเหยมาใช้ในทางที่ผิดไว้หลายประการและกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว มีความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหยต้องจัดให้มีภาพหรือข้อความที่ภษาณะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสารระเหย เพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าวผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 2. ห้ามมิให้ผู้ใดขายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปี เว้นแต่เป็นการขายโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 3. ห้ามมิให้ผู้ใดขาย จัดหา หรือให้สารระเหยแก่ผู้อื่นซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 4. ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม หรือใช้อุบายหลอกลวงให้บุคคลอื่นใช้สารระเหย บำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 5. ห้ามมิให้ผู้ใดใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ไม่ว่าโดยวิธีสูดดมหรือวิธีอื่นใด ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- พึงระลึกเสมอว่า การเสพติดสารระเหยนอกจากจะเป็นโทษต่อร่างกายแล้ว ยังเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายด้วย

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

1. สถานการณ์ยาเสพติด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้สรุปผลการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด นับแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ถึง 30 เมษายน 2546 ตามนโยบายประกาศสงครามกับยาเสพติดชั้น “แตกหัก” ของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ผลปรากฏว่า มีการจับกุมผู้ผลิต 423 ราย ผู้ต้องหา 353 คน จับกุมรายสำคัญ 1,505 ราย ผู้ต้องหา 1,729 คน รายย่อย 13,748 ราย ผู้ต้องหา 14,585 คน จับกุมผู้ต้องหาครอบครองยาบ้า 19,112 ราย ผู้ต้องหา 19,663 คน จับกุมผู้เสพ 19,442 ราย ผู้ต้องหา 19,653 ราย ตั้งจุดสกัด 182,123 ครั้ง จับกุมผู้เสพยาเสพติดได้ 5,041 ราย ผู้ต้องหา 5,322 คน ปิดล้อมแหล่งยาบ้า 64,911 ครั้ง จับกุมผู้เสพยาบ้าได้ 10,165 ราย ผู้ต้องหา 10,884 คน เข้าตรวจสถานบริการ 87,776 ครั้ง ตรวจปัสสาวะ 49,718 ราย พบปัสสาวะสีม่วง 2,679 คน รวมผู้ต้องหาที่จับได้ทั้งหมด 54,983 ราย จำนวนผู้ต้องหาทั้งสิ้น 55,983 คน ยึดของกลางยาบ้าได้ทั้งหมด 13,150,335 เม็ด และผลจากมาตรการดังกล่าวมีผู้เสียชีวิตแล้วประมาณ 1,600 คน ?

ผลสะท้อนจากนโยบายของรัฐบาล ได้รับเสียงปรบมือที่ดังกึกก้องจากประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของ “การวิสามัญฆาตกรรม” และ “การฆ่าตัดตอน” จากสื่อมวลชน นักวิชาการ และนักสิทธิมนุษยชน อย่างรุนแรงถึงขนาดนายกทักษิณเองก็ออกมาตอบได้ว่า “ยูเอ็น (UN) ไม่ใช่พ่อ” “พ่อผมชื่อเลิศ แม่ผมชื่ออินดิ”

ปัญหายาเสพติดถึงแม้รัฐบาลมีความตั้งใจจริงที่จะขจัดให้หมดไปจากผืนแผ่นดินไทย แต่จากข่าวทางโทรทัศน์และหน้าหนังสือพิมพ์มิให้เห็นเกือบทุกวันว่า มีการจับยาเสพติดและยึดทรัพย์อยู่เป็นประจำทุกวัน ในขณะเดียวกันก็มีการวิสามัญฆาตกรรมของเจ้าหน้าที่ทางการ และการฆ่าตัดตอนจากเจ้าหน้าที่ไม่เป็นทางการเกือบทุกรายวัน และที่น่าตกใจเป็นอย่างยิ่ง พบว่าเด็กและเยาวชนหันกลับมานิยมเสพยาและสารระเหย เพื่อทดแทนยาบ้า เนื่องจากยาบ้าหายาก และมีราคาแพงขึ้นถึง 3 เท่าตัว นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กและเยาวชนหันไปทดลองเสพยาสารเสพติดใหม่ๆ ที่กฎหมายและผู้ใหญ่อย่างเราังตามไม่ทัน เช่น ในดร๊อสออกไซด์ หรือที่เรียกกันในหมู่วัยรุ่นว่า “คมดรัส” และ คิว เป็นต้น

จะเป็นไปได้หรือไม่? ที่ยาเสพติดจะหมดไปจากประเทศไทยภายในวันที่ 2 ธันวาคม 2546 ตามที่รัฐบาลได้ประกาศไปแล้ว หรือจะต้องฆ่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกคน ยาเสพติดจึงจะหมดไปจากผืนแผ่นดินสยามอันร่มเย็นเมื่อในอดีต

2. สาเหตุของการใช้สารเสพติด

ปัจจัยที่เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดมีอยู่ 3 ปัจจัย คือ (กรมราชทัณฑ์)

1. ตัวสารเสพติด
2. ผู้เสพ
3. สิ่งแวดล้อม

1. สารเสพติด

โดยตัวของสารเสพติดจะมีฤทธิ์ Reinforcing effect ซึ่งหมายถึงฤทธิ์เสพติด หรือฤทธิ์ที่กระตุ้นให้คนอยากกลับไปใช้ใหม่อีกเรื่อยๆ ซึ่งเป็นฤทธิ์ต่อสมองและจิตใจทำให้เกิด Craving คือ ความอยากใช้สารเสพติด โดยสารเสพติดจะไปกระตุ้นสมองบางส่วนทำให้เกิดความพอใจ และนำไปสู่ความอยากใช้ (Craving) สารเสพติดในแต่ละตัวจะออกฤทธิ์ในสมองแต่ละส่วนที่ต่างกัน แต่โดยรวมแล้ว สารเสพติดทั้งหมดจะไปกระตุ้นในส่วนที่เรียกว่า Brain Reward System ซึ่งเป็นสมองส่วนที่ควบคุมความพอใจ อยากจะทำ อยากจะใช้เรื่อยๆ

2. ผู้เสพ

- เกิดความสงสัย อยากลอง ซึ่งพบในกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ที่มีอายุน้อยมีความกระตือรือร้นอยากท้าทาย อยากทดลอง
- ทักษะคิดที่มีต่อสารเสพติด ถ้ามองว่าเป็นสิ่งที่แล้ว ก็จะไม่อยากลอง แต่ถ้ามีทักษะคิดที่ไม่น่ากลัว ก็อาจจะทำให้อยากลองยา
- ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด หากผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดที่ดี ก็จะมองยาในทางลบและไม่คิดที่จะลองเสพยาเสพติด

3. สิ่งแวดล้อม

- ความหายาก หาง่าย ภายในสภาพแวดล้อม ถ้าหายาได้ง่ายก็จะทำให้เกิดการลองใช้ยาได้มากขึ้น แต่ในทางกลับกันถ้าไม่สามารถหาหาได้หรือหาหายากก็จะทำให้ไม่มีโอกาสในการ ทดลองยา
- ราคาของที่ถูกหรือแพง ก็จะทำให้เกิด โอกาสในการทดลองยาใช้ยา ที่แตกต่างกันในกรณีของยาที่ราคาถูกก็จะทำให้มีความสามารถในการซื้อหาทดลอง ได้
- กลุ่มหรือเพื่อน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเสพยา ถ้าอยู่ในกลุ่มที่ใช้ยา ก็จะเกิดการชักชวนให้ทดลอง หรือในบางกรณี วัยรุ่นมักจะมีความรู้สึกว่าถ้าจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้จะต้องเหมือนๆ กับกลุ่ม

- วัฒนธรรม หรือศาสนา เช่น ประเทศในตะวันออกกลางนับถือศาสนาอิสลามที่มีข้อบังคับ ห้ามดื่มสุรา จึงต้องหันมาใช้ยาเสพติดชนิดอื่น เช่น ฝิ่น หรือบนคอกยมีการปลูกฝิ่นกันอย่างแพร่หลาย และมีประเพณีการใช้กันมานานจนรู้สึกเป็นเรื่องธรรมดา จึงมีการใช้ฝิ่นมาตลอด

3. ผลกระทบของปัญหายาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ “เป็นภัยคุกคาม กัดกร่อน บ่อนทำลาย” ประเทศไทยส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคล และสังคมส่วนรวมในมิติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (แผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9. 2545 : 12 – 14)

ผลกระทบต่อตัวบุคคล

1. ยาเสพติดทุกชนิด จะมีผลกระทบโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและสุขภาพอนามัย กรณีผู้ใช้ยาเสพติดชนิดนี้จะมีโอกาสติดและแพร่เชื้อเอชไอวีถึงร้อยละ 50 นอกจากนี้ตัวยาบางตัว เช่น แอมเฟตามีน หากมีการใช้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวจะส่งผลกระทบต่อระบบจิตและประสาทส่วน กลาง และทำลายสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนทำให้ผู้เสพยามีความสับสน กังวลใจและนอนไม่หลับ รวมถึงพฤติกรรมความรุนแรงต่างๆ
2. ผู้ติดยาจะไม่ได้รับการยอมรับ และถูกจำกัดสิทธิทางกฎหมายในการสมัครเป็นผู้แทนหรือสมาชิกทางการเมือง รวมทั้งการเข้ารับราชการ
3. ผู้ใช้สารเสพติดที่เป็นผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขับขีรถบรรทุกมักปฏิบัติงานด้วยความประมาทก่อให้เกิด อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุที่นำไปสู่ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม

1. ครอบครัวที่มีผู้ติดยา มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดยาในทุกด้าน นำไปสู่ความยุ่งยาก ขัดแย้งแตกแยก และสิ้นเปลืองในการแก้ปัญหา
2. ปัญหายาเสพติด ได้ก่อให้เกิดความหวาดระแวงจากประชาชน และสังคมในวงกว้างเนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือถูกประทุษร้ายจากผู้เสพยาที่มีอาการผิดปกติทางจิต
3. ผู้ติดยา มักก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งขายยา การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนันและอาชญากรรมต่าง ๆ
4. สำหรับผู้ค้าและหรือผู้เสพยาซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุมและดำเนินการทางกฎหมาย จะส่งผลกระทบให้สมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตทั้ง ด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ

1. คดียาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นภาระต่องานด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบตั้งแต่ในระดับตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติ นำไปสู่การปรับปรุงกฎหมาย การขยายงาน ขยายอัตรากำลัง การขอผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น และการก่อสร้างสถานที่รองรับผู้ติดยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่เพิ่มสูง และทำให้การดำเนินคดีด้านอื่นๆ เกิดความล่าช้า
2. นอกจากนี้ ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน โดยเฉพาะการทุจริตต่อหน้าที่ การรับสินบน การกั้นแก๊งรีดไถ แสวงหาผลประโยชน์จากผู้กระทำความผิดซึ่งทำให้ประชาชนและสังคมเกิดความไม่ ศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ

1. การผลิตและการค้ายาเสพติด จัดเป็นกลุ่มธุรกิจ และเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้เมื่อมีการค้าขาย แต่ก็ เป็นรายได้สำหรับคนบางกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายและเอาผิดเอาเปรียบสังคม
2. ธุรกิจการค้ายาเสพติด ได้ก่อให้เกิดการสูญเสียเงินตราแก่กลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ภายนอกประเทศจำนวนมาก ซึ่งจากการศึกษาวิจัยศูนย์พัฒนาเศรษฐกิจการเมืองจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในปี 2540 พบว่าเศรษฐกิจการค้ายาเสพติดมีมูลค่าระหว่าง 28,000-33,000 ล้านบาท
3. ปัญหายาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟู แทนที่จะนำไปใช้ในการด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การศึกษา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ
4. ปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชนต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ เพราะยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมองของเด็กและเยาวชน และแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการความรู้ และพลังปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา

ผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ

1. ผลสำรวจของสำนักวิจัยเอแบค ระหว่าง 1-4 พฤศจิกายน 2542 พบว่าประชาชนร้อยละ 31.7 เห็นว่ายาเสพติดเป็นปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศโดยมีความสำคัญเป็นอันดับ 2 รองจากปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวต่างชาติ สาเหตุเนื่องจากปัญหายาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทาง

2. การแพร่ระบาดของยาเสพติด จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทย ไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ประเทศคู่แข่งฉวยโอกาส ในการโจมตีประเทศไทย

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

จากผลการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย มีลักษณะการแก้ไขปัญหาคือที่ปลายเหตุ แม้แต่รัฐบาลชุดปัจจุบันที่มีความตั้งใจจริง พยายามที่จะปราบปรามทั้งบนดินและใต้ดินเพื่อที่จะขจัดยาเสพติดให้หมดไปจาก สังคมไทย แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง

เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ผู้เขียนขอเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหานี้ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในชุมชน ระดับรากหญ้า มาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สิ่งแรกที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วย สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ผู้เขียนขอแยกประเด็นการป้องกันปัญหายาเสพติดกับประเด็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดออกจากกัน เพื่อให้สะดวกแก่การเสนอแนวคิด

4.1 การป้องกันปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติดทำให้ประเทศชาติของเราต้องสูญเสียพลเมือง เด็กและเยาวชน ไปเป็นจำนวนมาก ยาเสพติดทำลายทั้งสุขภาพ อนาคต ตลอดจนการสูญเสียชีวิต การป้องกันปัญหายาเสพติดเป็นมาตรการที่ดีที่สุด ดังคำสุภาษิตที่ว่า “ป้องกันไว้ ดีกว่าแก้” แม้ในความเป็นจริงจะเรื่องยากมากที่พวกเขาจะปกป้องลูกหลานของเราให้รอดพ้น จากวงจรของยาเสพติด แต่หากเรานิ่งอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไร โดยอ้างว่าไม่ใช่หน้าที่ ไม่ใช่ธุระ การป้องกันปัญหายาเสพติดมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กร หนึ่ง แต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะต้องร่วมมือร่วมใจป้องกันไม่ให้ลูก หลานของเราตกเป็นทาสของวงจรอุบาทว์ โดยเฉพาะสถาบันทางสังคมในระดับรากหญ้าควรต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการ ป้องกันปัญหานี้ พอดีจะแยกบทบาทหน้าที่ในการป้องกันปัญหายาเสพติดของสถาบันทางสังคมในระดับราก หญ้าได้ดังนี้

4.1.1 บทบาทของสถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันแรก ที่มีบทบาทหน้าที่ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตโดยตรง ทั้งทางนิคินัย และพฤตินัย พ่อแม่ คือ บุคคลสำคัญในการอบรม เลี้ยงดู สั่งสอนลูก นอกจากนี้ยังจะต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ถูกต้องให้กับบุตรหลาน

สถิต วงศ์สวรรค์ (อ้างถึงใน ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2545 : 129) กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์รู้จักกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยผ่านทางผู้ให้การอบรม (พ่อแม่) ทำให้คนคนนั้นเกิดการเรียนรู้และเกิดการประพฤติปฏิบัติตาม กระบวนการอบรมเลี้ยงดูจะอบรมกล่อมเกลียดั้งแต่เกิด โดยบุคคลที่อยู่แวดล้อม เช่น พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง เป็นต้น ทำให้เด็กได้รู้สึก ได้เข้าใจ ได้รู้สิ่งดีไม่ดี สิ่งใดควรทำไม่ควรทำ จนทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เช่น เรียบร้อย เกรง มีมารยาท ไม่มีมารยาท ไปจนถึงลักษณะชื้อสัดย์ คดโกง มีเมตตา หรือโหดร้าย

ดังนั้นสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้สิ่งไหนดีไม่ดี สิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ จะต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับลูก รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีให้กับลูก เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำที่ถูกต้อง สร้างความอบอุ่นให้กับครอบครัว ไม่สร้างปัญหาให้กับครอบครัว อาจารย์วิโรจน์ ตั้งวานิช เคยกล่าวในที่ประชุมสัมมนา เรื่อง บทบาทของเพศที่ 3 ว่า “ทำครอบครัวให้ร่มเย็นเด็กจึงอยากอยู่บ้าน ถ้าหากครอบครัวมีแต่ความร้อนรุ่มเด็กก็ไม่อยากอยู่บ้าน”

4.1.2 บทบาทของสถาบันชุมชน

สถาบันชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กถัดจากสถาบันครอบครัว ชุมชนจึงมีส่วนสำคัญในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต โดยเฉพาะชุมชนที่มีขนาดเล็ก คนในชุมชนจะต้องช่วยกันอบรมสั่งสอน ปลูกฝังค่านิยม อุดมการณ์ คุณธรรมที่ดีงามและเหมาะสม ช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยเปรียบเสมือนเป็นลูกหลานของตนเอง ชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี คนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดี คนในชุมชนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนย่อมเจริญเติบโต และเรียนรู้แต่สิ่งดีๆ จากชุมชน

4.1.3 บทบาทของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นอีกสถาบันหนึ่ง ที่จะต้องทำหน้าที่เชื่อมต่อจากสถาบันครอบครัว โรงเรียนเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนที่กว้างกว่าครอบครัว และเป็นสถาบันที่เด็กต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนนานมาก และอยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้ การเลียนแบบ การจดจำ เป็นต้น ดังนั้นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งได้แก่ ครู จะต้องทำหน้าที่ในการถ่ายทอด การอบรม สั่งสอน รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

ชีวิตส่วนใหญ่ของเด็กในปัจจุบันจะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนนานกว่าในอดีต เด็กมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้สิ่งที่ดีและไม่ดีจากโรงเรียนมากมาย ดังนั้นสถาบัน โรงเรียนจึงจะต้องมีบทบาทและหน้าที่มากกว่าในอดีต นอกจากจะทำหน้าที่ถ่ายทอดให้ความรู้แล้ว สถาบัน โรงเรียนจะต้องทำหน้าที่

4.1.4 บทบาทของสถาบันศาสนา

ศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนในชุมชน มาช้านานตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สถาบันศาสนาเป็นแหล่งที่สร้างและค้ำจุนคุณธรรมความดีงาม สั่งสอนให้สอนให้คนเป็นคนดี ไม่ประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่เสื่อมเสียศีลธรรมอันดีงาม ทั้งตัวแทนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดศาสนายังเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบ อย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน

สถาบันศาสนา เป็นสถาบันอีกสถาบันหนึ่งที่เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน คนในชุมชนจะให้ความเกรงใจเป็นพิเศษ และคนในชุมชนยังยึดถือแบบอย่างที่ดีงามของสถาบันศาสนา เพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินวิถีชีวิต

4.2 การแก้ไขปัญหาเสพติด

สถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบันเราราบกันคืออยู่แล้วว่า มีทั้งผู้เสพ ผู้จำหน่าย ผู้ผลิต และผู้เสี่ยงที่จะ ไปใช้ยาเสพติดเพราะถูกชักจูงหรืออยากทดลอง ดังนั้นการป้องกันปัญหาอย่างเดียวยังทำไม่ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาเสพติดไปพร้อมๆ กัน ในเมื่อสถานการณ์ปัจจุบันมีทั้งผู้เสพ ผู้จำหน่าย ผู้ผลิต และกลุ่มเสี่ยง เราจะทำอย่างไรบุคคลเหล่านี้จึงจะหมดไป ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่า เช่นเดียวกับรัฐบาลที่กำลังทำให้บุคคลเหล่านี้หมดไป จากโลกนี้ แต่หมายความว่า ทำอย่างไรบุคคลเหล่านี้จะเลิกเสพ เลิกผลิต เลิกค้า

4.2.1 บทบาทของสถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวถือเป็นจุดเริ่มต้นของการป้องกันปัญหาเสพติด ในขณะที่เดียวกันก็เป็นสถาบันแรกที่จะแก้ไขปัญหาเสพติด เมื่อเราราบว่าบุตรหลานของเราติดยาเสพติด เราจะทำอย่างไร? เราจะต้องตั้งสติให้ดี อย่าตกใจเกินกว่าเหตุ แล้วค้นหาให้พบถึงสาเหตุของการติดยา พุดคุยทำความเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด ให้ความหวังกับลูก ปรีกษาแพทย์หรือผู้ที่มีความรู้ด้านนี้เพื่อทำการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ จิตใจเพื่อป้องกันการกลับไปใช้ยาอีกครั้งหนึ่ง

4.2.2 บทบาทของสถาบันชุมชน

สถาบันชุมชนต้องทำบทบาทหน้าที่ต่อจากสถาบันครอบครัว สอดส่องดูแลบุคคลในชุมชน ปลูกฝังค่านิยมที่ดี สร้างวัฒนธรรมที่ดีงาม ให้การยกย่องนับถือคนดี ไม่นับถือคนที่เงินไม่ให้เกียรติคนที่ประพฤติปฏิบัติตนไม่ดี

นอกจากนี้ชุมชนต้องเข้าใจเห็นใจผู้ที่กลับตัวกลับใจ เห็นความสำคัญของกลุ่มคนดังกล่าวเป็นพิเศษ เพราะหากกลุ่มคนดังกล่าว หันกลับไปใช้ยาเสพติดอีกก็จะสร้างปัญหาให้กับชุมชนอย่างไม่รู้จักจบสิ้น หากยังมีบุคคลที่ยังมีกิเลสหนอยู่อีกไม่ยอมลด ละ เลิก ชุมชนจะต้องมีความเข้มแข็งพอที่จะใช้มาตรการทางสังคมขั้นเด็ดขาด เช่น ไม่คบค้าสมาคมด้วย ไม่ให้มีส่วนร่วม

4.2.3 บทบาทของโรงเรียน

เด็กและเยาวชนใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โรงเรียนจะต้องกล้าเผชิญกับความเป็นจริง ไม่ใช่เป็นห่วงแต่ชื่อเสียงของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนประสบกับปัญหาเด็กนักเรียนติดยาจะต้องรีบแจ้งให้ผู้ปกครองทราบทันทีเพื่อหาแนวทางแก้ไข ส่งไปทำการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพจิตใจเพื่อที่จะสามารถกลับมาเรียนหนังสือได้ตามปกติ ครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพจิตใจเพื่อที่จะสามารถเรียนหนังสือได้ตามปกติ

4.2.4 บทบาทของสถาบันศาสนา

หลักคำสอนของศาสนามีส่วนสำคัญในด้านจิตใจ ทำให้จิตใจสงบ เป็นที่พึ่ง และที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนในชุมชน ทุกชุมชนมีสถาบันทางศาสนาเป็นแหล่งที่พึ่งตั้งแต่เกิดจนถึงตาย สถาบันศาสนาจึงมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยอาจจะทำหน้าที่ในการปรับสภาพจิตใจให้ให้แก่ผู้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู หรือการใช้หลักคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน เป็นต้น

5. บทสรุป

หากเราย้อนกลับไปดูว่าสถาบันต่างๆ ในสังคมไทย โดยเฉพาะสถาบันทางสังคมในระดับรากหญ้า ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน สถาบันศาสนา ได้ทำบทบาทหน้าที่ของตนครบถ้วนสมบูรณ์แล้วหรือยัง หากยังไม่ทำจริงเริ่มต้นทำบทบาทหน้าที่ตั้งแต่วันนี้

เมื่อสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ศาสนา ต่างทำหน้าที่บทบาทของตนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และเข้มแข็ง และเมื่อชุมชนหลายๆ ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยการขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เวลานั้นแหละสังคมไทยจึงจะปลอดจากยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การขจัดยาเสพติดให้หมดไปจากแผ่นดินไทยก่อนที่ชาติไทยจะตกเป็นทาสของ “ยาเสพติด”

http://www.prachuapkhirikhan.go.th/vitual/home_index.htm

โดย นายมนตรีชัย เต็มขุนทด

<http://niyomyattra.is.in.th/?md=content&ma=show&id=3>